

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.411.001.01.2022

Pan Arkadiusz Wiśniewski
Prezydent Miasta Opola
Urząd Miasta Opola
ul. Rynek 1A, 45-015 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/003 – Zapewnienie prawidłowej realizacji usług publicznych mieszkańcom wybranych gmin województwa opolskiego w czasie pandemii COVID-19

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Opola ¹ , ul. Rynek 1A, 45-015 Opole
Kierownik jednostki kontrolowanej	Arkadiusz Wiśniewski, Prezydent Miasta Opola ² , od 23 października 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie dochodów i wydatków budżetowych. 2. Działania gmin w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii w ramach realizacji wybranych zadań własnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2021 r., z wykorzystaniem dowodów powstałych przed lub po tym okresie, a dotyczących okresu objętego kontrolą
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Przemysław Sparczyński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/15/2022 z 17 lutego 2022 r.

(akta kontroli str.1-2)

¹ Dalej: Urząd.

² Dalej: Prezydent.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania kontrolowanej jednostki w zakresie planowania dochodów i wydatków budżetowych oraz ograniczenia negatywnych skutków pandemii COVID-19, w ramach realizacji zadań własnych Miasta Opola⁵.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Po ogłoszeniu stanu epidemii COVID-19 Prezydent podjął działania mające na celu przystosowanie Urzędu do ciągłej i nieprzerwanej realizacji usług publicznych. Zapewnienie ciągłości pracy Urzędu możliwe było m.in. dzięki wprowadzeniu, w przepisach wewnętrznych, systemu zastępstw pracowników. Wprowadzono również możliwość wykonywania pracy w trybie zdalnym, jak też obowiązek zachowania reżimu sanitarnego przez pracowników i klientów Urzędu. Pracowników oraz pomieszczenia Urzędu wyposażono w środki ochrony bezpośredniej oraz cyklicznie przeprowadzano dezynfekcję pomieszczeń. W związku z zaistniałą sytuacją dokonano też aktualizacji oceny ryzyk w zakresie funkcjonowania Urzędu w stanie zagrożenia epidemicznego COVID-19.

W Mieście uwzględniano wpływ pandemii COVID-19 w planowaniu dochodów i wydatków. W wyniku przeprowadzonej analizy podjęto decyzję o wprowadzeniu fakultatywnych ulg i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych. Skutki pandemii nie wpłynęły istotnie na dochody własne uzyskiwane przez Miasto, pomimo nieznacznego ich spadku w 2021 r. o 4,4% w stosunku do 2020 r. Dokonywane w planach finansowych zmiany w zakresie dochodów i wydatków, uwzględniały sytuację epidemiologiczną oraz nie wpłynęły negatywnie na realizację zadań inwestycyjnych.

W Urzędzie oraz w jednostkach organizacyjnych Miasta świadczących pomoc społeczną, podejmowano rzetelne działania zmierzające do ustalenia i zaspokojenia potrzeb mieszkańców. W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom pandemii, Miasto korzystało również z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Uzyskane środki umożliwiły podejmowanie działań w stosunku do osób potrzebujących wsparcia, jak też kontynuowanie zadań inwestycyjnych. Ze środków tego funduszu współfinansowano objęcie udziałów w Parku Naukowo-Technologicznym Sp. z o.o. w Opolu na realizację zadania: Budowa budynku administracji publicznej „Centrum Usług Publicznych” oraz wsparcie finansowe dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na przebudowę polderu „Żelazna”, jako zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Opola.

W ramach realizacji projektów grantowych⁶ (*Zdalna szkoła i Zdalna szkoła+*) zakupiono i przekazano do 19 szkół łącznie 35 komputerów przenośnych, 100 tabletek oraz 60 kart SIM LTE. Ze środków subwencji ogólnej części oświatowej przekazano natomiast 1 743 uprawnionym nauczycielom dofinansowanie do zakupu usługi dostępu do Internetu, sprzętu przydatnego w prowadzeniu zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu realizacji takich zajęć, a dofinansowania udzielono na kwotę 1 055 tys. zł.

W Urzędzie podejmowano rzetelne działania w zakresie analizy potrzeb społeczności lokalnej zgłaszanych w obszarze polityki społecznej i zdrowia, a także skutecznie je nadzorowano i monitorowano. W Mieście uwzględniano również

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dalej: Miasto.

⁶ Jako grantobiorca.

ograniczenia wynikające ze stanu epidemii COVID-19, w świadczeniu tych usług publicznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁷ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Planowanie dochodów i wydatków budżetowych

1. Struktura organizacyjna oraz zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności poszczególnych komórek organizacyjnych określony został w regulaminie organizacyjnym Urzędu⁸, nadanym przez Prezydenta na podstawie art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym⁹. W strukturze organizacyjnej Urzędu wyodrębniono m.in. Wydział Finansowo-Księgowy, w którym funkcjonowały referaty: Księgowości Dochodów Budżetowych, Wydatków Budżetowych, Rozliczeń Budżetowych, Księgowości Organu, Podatkowej, Opłaty za Gospodarowanie Odpadami Komunalnymi, a także Wydział Podatków i Opłat Lokalnych, w którym funkcjonowały stanowiska i referaty: Wymiaru Podatków, Kontroli Podatkowej, Egzekucji Administracyjnej, ds. VAT oraz Inwentaryzacji. Zgodnie z postanowieniami regulaminu organizacyjnego Skarbnik Miasta organizował i nadzorował opracowywanie projektu budżetu, do zadań Skarbnika należało również prowadzenie gospodarki finansowej Miasta, analiza wykorzystania środków przydzielonych z budżetu lub środków pozabudżetowych, prowadzenie księgowości i sprawozdawczości finansowej. Natomiast do zadań ww. Wydziałów należało m.in.: prowadzenie obsługi finansowo-księgowej budżetu i Urzędu, windykacja należności z tytułu dochodów Miasta i Skarbu Państwa, prowadzenie spraw związanych z podatkami i opłatami lokalnymi, egzekucja administracyjna podatków i opłat lokalnych. Pracownikom tych Wydziałów określono zakresy czynności, które uszczegółowiły postanowienia regulaminu organizacyjnego. W opisach stanowisk pracy określono również zasady zastępstw na poszczególnych stanowiskach.

(akta kontroli str. 734-735, 2058)

Prezydent, w całym okresie objętym kontrolą zapewnił pracownikom wykonującym zadania związane z realizacją dochodów własnych wyposażenie stanowisk pracy w niezbędny sprzęt i narzędzia do realizacji powierzonych zadań, jak też możliwość uczestnictwa w szkoleniach. Ww. okresie, pracownicy wzięli udział od jednego do ośmiu szkoleń¹⁰.

(akta kontroli str. 2024)

2. W Urzędzie obowiązywały rozwiązania organizacyjne zapewniające ciągłość jego działania. Polegały one m.in. na wprowadzeniu zastępstw nieobecnych pracowników, które przypisane były do każdego stanowiska pracy. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że *Urząd funkcjonował i działał w oparciu o przepisy prawa. Jednymi z głównych i podstawowych dokumentów regulujących funkcjonowanie i pracę Urzędu były 1/ Regulamin organizacyjny Urzędu,*

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Załącznik do zarządzenia Prezydenta Miasta Opola Nr OR.I-0152-94/06 z dnia 1 sierpnia 2006 r. – tekst jednolity, wraz ze zmianami, dalej: regulamin organizacyjny.

⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 559, dalej: usg.

¹⁰ Zakres i tematyka szkoleń była szeroka i zależała od zajmowanego stanowiska. Pracownicy odbywali m.in. szkolenia w zakresie: 1/ Księgowość podatkowa i ewidencjonowanie wpłat podatków lokalnych i opłaty śmieciowej od podatników, z egzekucji administracyjnej, od komornika sądowego (...), 2/ Nowa księgowość podatkowa 2020, 3/ Rewolucyjne zmiany w egzekucji administracyjnej 2020 r.

2/Regulamin pracy Urzędu Miasta Opola stanowiący załącznik do zarządzenia Prezydenta Miasta Opola Nr OR-I.120.1.25.2011 z dnia 22 sierpnia 2011 r. z późniejszymi zmianami, 3/ Instrukcja obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Opola stanowiąca załącznik do Zarządzenia Nr Or-I.120.1.154.2016 Prezydenta Miasta z dnia 30 grudnia 2016 r., ze zmianami, 4/ System Obiegu Dokumentów wprowadzony Zarządzeniem nr Or-120.1.31.2013 Prezydenta Miasta z dnia 12 marca 2013 r. Powyższe dokumenty stanowiły o organizacji Urzędu w każdej sytuacji, jedynie mogły być dostosowywane do bieżących potrzeb Urzędu, tak jak było to w przypadku Regulaminu pracy czy Instrukcji obiegu dokumentów księgowych.

(akta kontroli str. 11-12)

3. W okresie od marca 2020 r. do zakończenia czynności kontrolnych, regulacje wewnętrzne dotyczące zapewnienia ciągłości funkcjonowania Urzędu były aktualizowane i zmieniane według potrzeb związanych z wystąpieniem stanu epidemii COVID-19. Zmian dokonywano m.in. w Regulaminie organizacyjnym oraz Instrukcji obiegu, kontroli i archiwizowania dokumentów księgowych, np. poprzez wprowadzenie tymczasowego trybu obiegu dokumentów finansowo-księgowych. Prezydent decyzją nr OR-I.120.2.3.2020 z 27 lutego 2020 r., powołał Zespół ds. monitorowania zagrożenia epidemiologicznego na terenie kraju. Do zadań zespołu należało w szczególności: 1/ przygotowanie koncepcji działania, 2/ opracowanie zaleceń dla pracowników Urzędu, pracowników jednostek podległych oraz mieszkańców, 3/ monitorowanie i koordynowanie podjętych działań profilaktycznych. Zastępca Prezydenta wyjaśnił m.in., że: *w latach 2020-2021 odbywały się cykliczne spotkania organizacyjne organizowane przez Sekretarza Miasta, na których obecni byli pracownicy poszczególnych komórek organizacyjnych (...). Powyższy zespół pracowników miał za zadanie bieżące monitorowanie sytuacji epidemicznej w kraju, w mieście Opolu, a w szczególności w poszczególnych budynkach Urzędu. Podczas prac zespołu opracowywano treść wytycznych, komunikatów oraz informacji uwzględniając wprowadzane zalecenia i wytyczne służb, w tym służb sanitarnych. W przypadku braku odgórnych rekomendacji opracowywano zalecenia i wytyczne oraz podejmowano decyzje o ich wprowadzeniu w celu minimalizacji ryzyka wystąpienia zagrożenia i w celu ochrony zdrowia pracowników i klientów. Spotkania zespołu pracowników odbywają się również w 2022 r.*

(akta kontroli str. 13, 1418-1420, 1457)

W Urzędzie podstawowym sposobem dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw był system tradycyjny, w którym wykonywane były czynności kancelaryjne¹¹. Dodatkowo funkcjonował elektroniczny System Obiegu Dokumentów (SOD). W zarządzeniu wprowadzającym SOD¹², określone zostały postanowienia ogólne dotyczące statusu spraw i dokumentów, systemu elektronicznego obiegu dokumentów, a także określone zostały procedury dotyczące rejestracji i przekazywania korespondencji i spraw.

(akta kontroli str. 180, 1442)

W marcu i grudniu 2020 r. przeprowadzono analizę ryzyka w zakresie funkcjonowania Urzędu w stanie zagrożenia epidemicznego COVID-19, ustalono ryzyka i zagrożenia w zakresie zapewnienia działalności Urzędu, bezpieczeństwa pracowników oraz klientów korzystających z usług Urzędu. W ramach analizy określono również ewentualne działania, które należało podjąć w celu minimalizacji

¹¹ Zgodnie z § 1 Zarządzenia nr OR-I.120.1.35.2017 Prezydenta Miasta Opola z 21 lutego 2017 r., w sprawie wskazania podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw, (...)

¹² Zarządzenie nr OR-I.120.1.31.2013 Prezydenta Miasta Opola z 12 marca 2013 r., w sprawie wprowadzenia instrukcji określających zasady obiegu dokumentów z wykorzystaniem SOD.

ryzyka związanego z epidemią. W wyniku analizy zidentyfikowano ryzyka w sześciu obszarach¹³, w obszarze ryzyka finansowego stwierdzono ryzyka polegające na: 1/ utracie dochodów Miasta, 2/ braku możliwości lub utrudnienia w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, 3/ nakładaniu na jednostki samorządu terytorialnego zadań skutkujących wydatkowaniem środków bez finansowego wsparcia, 4/ bezzwrotne koszty mogące wpłynąć na finanse Miasta. Jako działania ograniczające możliwość ziszczenia się ryzyk ustalono działania polegające na ograniczaniu wydatków bieżących oraz szukaniu możliwości pozyskiwania innych źródeł finansowania.

(akta kontroli str. 13, 1462)

W Urzędzie podejmowano działania mające na celu zapewnienie ciągłości działalności, np. naczelnikom Wydziałów rozsyłano komunikaty m.in. w sprawie zasad funkcjonowania Urzędu w czasie epidemii, obsługi kancelaryjnej, organizacji i porządku pracy.

W kwestii zapewnienia bezpieczeństwa i optymalnych warunków organizacyjno-prawnych, Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że od marca 2020 r. występowało z apelami do mieszkańców o ograniczenie wizyt i w miarę możliwości załatwiania spraw drogą elektroniczną lub telefonicznie oraz dokonywania opłat za pośrednictwem bankowości elektronicznej. W celu usprawnienia obsługi przyjmowania klientów przez Urząd i minimalizacji ryzyka zakażenia wirusem wprowadzono system rezerwacji wizyt, w tym również kalendarz elektroniczny¹⁴. Klienci Urzędu obsługiwani byli w wyznaczonych godzinach tylko w Wydziale Spraw Obywatelskich i Urzędzie Stanu Cywilnego, wprowadzono również system indywidualnej obsługi klientów po uprzedniej rezerwacji terminu lub po wezwaniu z Urzędu¹⁵. W celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia zakażenia, klienci Urzędu wpuszczani byli na jego teren indywidualnie, po uprzednim podaniu danych oraz zmierzeniu temperatury, a ochrona Urzędu zwracała uwagę na zachowanie dystansu społecznego. Stanowiska pracy w Urzędzie zabezpieczono zabudową z pleksy oraz wydzielono miejsca do przyjmowania klientów.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił również, że *w celu ograniczenia bezpośrednich kontaktów między pracownikami wykorzystywano udostępnione bezpłatnie przez firmę Microsoft i CISCO rozwiązania informatyczne umożliwiające prowadzenie spotkań na odległość. Po okresie bezpłatnego użytkowania zakupiono odpłatną licencję firmy CISCO, rozszerzając grupę odbiorców o Radnych, w celu umożliwienia im prowadzenia komisji oraz sesji.*

(akta kontroli str. 15-16, 1503-1515)

W związku z wystąpieniem epidemii COVID-19 wprowadzone zostały ograniczenia dotyczące bezpośredniego składania korespondencji. W Urzędzie udostępniono klientom oraz pracownikom skrzynki podawcze. Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że: *z uwagi, że urny ustawione były wewnątrz budynku, z zapewnioną całodobową ochroną nie wprowadzano ograniczeń co do rodzaju wrzucanych tam dokumentów, jeżeli była potrzeba dostawiano urny na szczególnie rodzaj dokumentów np. na sprawozdania budżetowe.*

Z wyjaśnień Zastępcy Prezydenta wynikało ponadto, że korespondencja ze skrzynek podawczych wyciągana była kilka razy dziennie, a następnie ewidencjonowano ją w Systemie. Ustalono ponadto harmonogram godzinowy składania poczty do wysyłki oraz odbierania poczty z poszczególnych komórek

¹³ Ryzyko: 1/ organizacyjne, 2/ epidemiczne, 3/ prawne, 4/ zasoby ludzkie, 5/ finansowe, 6/ miasto w czasie epidemii.

¹⁴ <https://wizytawurzedzie.um.opole.pl/>

¹⁵ Informacje o możliwości kontaktowania się z Urzędem zamieszczone były na drzwiach budynków oraz na stronie internetowej Miasta.

organizacyjnych. W kancelarii umieszczone były odrębne pojemniki na dokumenty finansowo-księgowe, wymagające obiegu i podpisów, w tym przede wszystkim faktur, przelewów, rachunków, umów oraz wniosków wymagających kontrasygnaty Skarbnika.

(akta kontroli str. 16, 1516-1521)

Prezydent określił zasady organizacji pracy zdalnej w Urzędzie i ochrony danych osobowych podczas takiej pracy¹⁶. Zgodnie z tymi regulacjami wprowadzone zostały do stosowania wnioski polecenia pracy zdalnej, w których w szczególności należało wykazywać dane pracownika, okres pracy zdalnej, zadania do wykonania oraz informację o technicznych możliwościach pracownika, do wykonywania pracy zdalnej. Pracownicy wykonujący tę pracę mieli obowiązek prowadzenia ewidencji wykonywanych czynności. Do obowiązków kierowników komórek organizacyjnych zależało natomiast bieżące sprawdzanie i potwierdzanie wykonywanych przez pracownika zadań. Określone zostały również warunki jakie musiało spełniać miejsce świadczenia pracy zdalnej.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił m.in., że: *W związku ze stanem epidemii w Polsce, zaistniała konieczność wprowadzenia (...) pracy zdalnej w trybie pilnym. Pojawiło się wiele informacji na temat sposobu wprowadzenia tej formy pracy, ale też wiele problemów wynikających z dynamiki sytuacji oraz zmieniających się z dnia na dzień przepisów. Śledząc decyzje rządu wdrażano kolejno wszystkie wytyczne niezbędne do funkcjonowania Urzędu, zapewnienia ciągłości realizowanych zadań oraz zapewnienia bezpieczeństwa pracownikom. (...) Informacje, wytyczne i zalecenia przekazywane były przede wszystkim poprzez e-maile w postaci komunikatów (...). Pracownicy, którzy musieli wykonywać swoje zadania na terenie Urzędu byli również w miarę możliwości podzieleni na grupy, a praca organizowana była w sposób hybrydowy (...) wprowadzenie tej formy pracy było najistotniejsze z punktu widzenia pracownika i pracodawcy. Na czas wykonywania pracy zdalnej pracownikom nieposiadającym odpowiedniego sprzętu umożliwiono jego wypożyczenie (...) oraz zapewniono dostęp zdalny poprzez VPN (...). Działania te skutecznie pozwoliły zachować ciągłość pracy poszczególnych wydziałów, umożliwiły wykonywanie codziennych zadań pracowników oraz bieżący kontakt pomiędzy pracownikami i przełożonymi, a przede wszystkim zapewniły nieprzerwaną obsługę klienta. (...) W celu maksymalnego wykorzystania narzędzi informatycznych przez pracowników Urzędu oddelegowanych do pracy zdalnej, wykorzystano posiadany przez Urząd elektroniczny system obiegu dokumentów, w którym rejestrowana była korespondencja wpływająca do Urzędu.*

(akta kontroli str. 18, 1530-1548)

Pomimo braku wprowadzenia odrębnych, pisemnych procedur dotyczących dezynfekcji miejsc publicznych oraz bezpiecznych warunków korzystania z transportu publicznego, w tym zakresie podejmowane były działania polegające w szczególności na:

- dezynfekcji części posesji przed wejściami głównymi do budynków Urzędu, a także zamglawianie pomieszczeń,
- czyszczeniu przez Zakład Komunalny w Opolu przystanków i wiat na terenie całego Miasta,
- czyszczeniu miejsc publicznych tj. ławek, terenów wokół przystanków, tablic ogłoszeniowych, przejść podziemnych.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że *Miejski Zakład Komunikacyjny sp. z o.o. zakupił dezynfektory elektroniczne, które zostały zamontowane we wszystkich autobusach*

¹⁶ Decyzja OR-I.120.2.20.2020 z 4 listopada 2020 r.

i były dostępne dla pasażerów. Ponadto autobusy były codziennie dezynfekowane, myte i czyszczone wewnątrz oraz ozonowane. (...) Należy podkreślić, że część miejsc użyteczności publicznej tj. place zabaw, urządzenia rekreacyjne, siłownie zewnętrzne były wyłączane z użytkowania.

W odniesieniu do bezpiecznych warunków korzystania z transportu publicznego Zastępca Prezydenta wyjaśnił m.in., że Urząd w całym okresie trwania pandemii na bieżąco i ściśle współpracował z Miejskim Zakładem Komunikacyjnym sp. z o.o., który na zlecenie Miasta pełni rolę operatora publicznego transportu zbiorowego w Opolu i prowadzi przewozy w komunikacji miejskiej na terenie Miasta. Wprowadzano na bieżąco rozwiązania organizacyjne, jednak procedury i wytyczne nie zostały ujęte w żadnym formalnym dokumencie. Działania oparto na dokumentach rządowych oraz innych regulacjach i wytycznych wydawanych np. przez Sanepid. (...) MZK sp. z o.o., w uzgodnieniu z Urzędem, podjął decyzję o wyłączeniu części przedziału pasażerskiego z użytku, aby maksymalnie odgradzić kierowców od kontaktu z pasażerami. Zlikwidowano sprzedaż biletów przez kierowców (...) ponadto wyłączono z korzystania przez pasażerów przednie drzwi w autobusach oraz wyłączono wszelkie przyciski. Na zlecenie Miasta wprowadzono okresowe zmiany w kursowaniu linii komunikacji miejskiej (...) na co dzień monitorowano również szczytowe potoki pasażerskie i w miejscach w których występowało spiętrzenie podróżnych podstawiane były dodatkowe autobusy.

(akta kontroli str. 19-20, 2320-2324)

W Urzędzie nie opracowano odrębnych procedur w sprawie zakupu sprzętu i wyposażenia ochrony osobistej (maseczki, rękawiczki, środki dezynfekcyjne) oraz ich dystrybucji. Od marca 2020 r., zakupem takiego sprzętu i wyposażenia zajmował się Wydział Zarządzania Kryzysowego. Na podstawie danych przedstawionych do kontroli, ustalono, że Miasto zakupiło a następnie przekazało m.in. przedszkolom, szkołom podstawowym i ponadpodstawowym oraz placówkom oświatowym, łącznie w 2020 r. 134 tys. szt. maseczek jednorazowych, 10,1 tys. szt. maseczek wielorazowych, 2,5 tys. przyłbic, 401 dozowników łokciowych, 7,7 tys. opakowań różnego rodzaju rękawiczek, 1,2 tys. pojemników 5l płynu do dezynfekcji rąk i 2,1 tys. pojemników 5l płynu do dezynfekcji powierzchni.

Sekretarz Miasta wyjaśnił, że: zakupione materiały były sukcesywnie przyjmowane na stan magazynu przeciwpowodziowego i wydawane w miejsca, w których występowało największe prawdopodobieństwo rozprzestrzeniania się i możliwości zarażenia się wirusem SARS-CoV-2. Środki te zostały przekazane przede wszystkim jednostkom oświatowym¹⁷ (...) zgodnie z wytycznymi MEN, GIS i Ministerstwa Zdrowia. (...) Zakupione maseczki były również przekazane do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Opolu z przeznaczeniem dla seniorów. (...) Wszelkie działania oraz dobór dostarczanych środków opierały się na aktualnych regulacjach prawnych oraz wytycznych właściwych ministrów i podmiotów zaangażowanych w walkę z epidemią.

Na zadanie dotyczące zakupu materiałów i usług do prowadzenia działań w zakresie przeciwdziałania COVID-19 wydatkowano łącznie 1 751,7 tys. zł, odpowiednio 1 292,3 tys. zł w 2020 r. oraz 459,4 tys. zł¹⁸ w 2021 r.

(akta kontroli, str. 37-68)

¹⁷ 36 publicznych przedszkoli, 23 publiczne szkoły podstawowe, 16 szkół ponadpodstawowych oraz placówki oświatowe takie jak Miejska Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Młodzieżowy Dom Kultury, Międzyszkolny Ośrodek Sportu, Miejskie Centrum Wspomagania Edukacji.

¹⁸ Od marca 2021 r. zadanie realizowane było przez Wydział Oświaty, który wydatkował łącznie 424 572,59 zł na zakup: 6,6 tys. opakowań maseczek jednorazowych, 5,1 tys. opakowań rękawiczek, 1,9 tys. pojemników 5l płynu do dezynfekcji powierzchni, 1,2 tys. pojemników 5l do dezynfekcji rąk oraz 798 opakowań 5l mydła antybakteryjnego dla dzieci.

Miasto jako organ prowadzący dla 75 placówek oświatowych, nie określało zasad organizacji pracy zdalnej. Zasady te ustalane były przez dyrektorów poszczególnych placówek, zgodnie z wytycznymi obowiązującym na terenie kraju. W odniesieniu do niezakłóconej organizacji zajęć szkolnych w trybie nauki zdalnej Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że: *Wydział Oświaty nie opracowała własnej procedury oraz samodzielnie nie formułował wytycznych dla jednostek organizacyjnych. Natomiast na bieżąco informował jednostki oświatowe o wydanych przez MEiN, MZ i GIS wytycznych zamieszczanych na stronie MEiN, na podstawie których przedszkola, szkoły i placówki oświatowe były zobligowane do opracowania i aktualizacji własnych procedur bezpieczeństwa.*

Podejmowane były działania mające na celu wsparcie jednostek oświatowych w organizacji nauczania zdalnego, w szczególności polegały one na:

- zebraniu szczegółowych informacji na temat wdrażania form pracy zdalnej, na podstawie których opracowano materiał zbiorczy, zawierający informacje o najważniejszych problemach i trudnościach,
- opracowaniu przez zespół dyrektorów i pracowników Wydziału Oświaty poradnika *Wskazówki, podpowiedzi i rekomendacje dla zarządzania online przedszkolem, szkołą, placówką oświatową w sytuacji kryzysu/pandemii,*
- opracowaniu i przekazaniu do szkół przykładowej instrukcji bezpieczeństwa sanitarnego,
- opracowaniu zbiorczej informacji zawierającej problemy i trudności wskazane przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych.

(akta kontroli str. 20-22, 348, 376)

W ramach działań podejmowanych w Mieście w celu ograniczenia skutków epidemii, osoby starsze, samotne i wymagające pomocy oraz pozostające w kwarantannie obejmowane były pomocą w zakupie żywności oraz zaspokojeniu podstawowych potrzeb życiowych. Sekretarz Miasta wyjaśnił m.in., że *Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu przekazał za pośrednictwem mediów oraz umieścił na swojej stronie internetowej informację dla mieszkańców Opola zawierającą adresy poszczególnych Rejonów Opiekuńczych, numery telefonów na które można było dzwonić w celu uzyskania przez osoby samotne, seniorów, osoby niepełnosprawne, bezdomne pomocy i wsparcia ze strony pracowników socjalnych.*

Zastępca Prezydenta wyjaśnił, że *W związku z wprowadzonym stanem epidemii (...) wszystkie jednostki funkcjonowały w mniejszym lub większym reżimie sanitarnym. Zmieniały się zasady i obostrzenia (...) działo się tak również w jednostkach pomocy społecznej, a częste rekomendacje, procedury MRiPS, Wojewody czy GIS oraz sytuacja związana z czasowymi wzrostami i spadkami liczby zachorowań powodowały konieczność wprowadzania zmian w funkcjonowaniu jednostek pomocy społecznej. Wydział Polityki Społecznej odpowiedzialny był m.in. za przygotowanie poleceń o zamknięciu jednostek pomocy społecznej oraz żłobków na podstawie otrzymywanych ww. rekomendacji oraz decyzji Wojewody Opolskiego.*

(akta kontroli, str. 23-24, 111)

4. W Strategii Rozwoju Opola do 2030 r.¹⁹, określone zostały cele strategiczne i programowe służące rozwojowi Miasta, sformułowano wizję rozwoju, a także dokonano analizy mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Z wyjaśnień Zastępcy Prezydenta wynikało, że w wyniku przeprowadzenia bieżącej analizy zapisów, a także wyznaczonego horyzontu czasowego Strategii nie wskazywały one na konieczność jego aktualizacji z uwagi na epidemię.

¹⁹ Uchwała nr XVI/282/19 Rady Miasta Opola z dnia 29 sierpnia 2019 r.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta na lata 2021-2025²⁰, wskazano, że ze względu na panującą od 2020 r. pandemię prognozy długoterminowe dotyczące struktury społecznej ulegną zmianie, co pociągnie za sobą konieczność zmian w dokumentach strategicznych państwa. Uznano również, że sytuacja ta przełoży się na zmianę wartości wskaźników społecznych, które mają wpływ na wiele funkcjonujących instytucji życia społeczno-gospodarczego.

Zastępca Prezydenta wyjaśnił ponadto, że przy opracowywaniu ww. dokumentu w oparciu o przeprowadzoną diagnozę w związku z pandemią COVID-19 do głównych problemów społecznych w Mieście zaliczono:

- niekorzystną sytuację demograficzną,
- pogłębienie istniejących problemów psychicznych związanych z COVID-19,
- mniejszy dostęp do profilaktyki zdrowotnej, badań i specjalistów ze względu na COVID-19,
- izolację seniorów,
- uzależnienia, w tym uzależnienia technologiczne wśród dzieci i młodzieży.

(akta kontroli str. 24, 1901-1902)

5. Na podstawie danych przedłożonych przez kontrolowaną jednostkę, w szczególności sprawozdań budżetowych Rb-27S o wykonaniu planu dochodów budżetowych oraz ewidencji księgowej ustalono, że w kontrolowanym okresie dochody własne Miasta systematycznie rosły z wyjątkiem roku 2021. Wysokość planowanych i zrealizowanych dochodów własnych w latach 2018-2021, prezentowała się następująco:

- w 2018 r. planowane dochody wyniosły 543,6 mln zł, a zrealizowane 567,7 mln zł,
- w 2019 r. wartości te wyniosły odpowiednio 584,8 mln zł i 594,1 mln zł (wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 4,6%),
- w 2020 r. odpowiednio 732,9 mln zł i 731,6 mln zł (wzrost o 23,1%),
- w 2021 r. odpowiednio 677,2 mln zł i 699,7 mln zł (spadek o 4,4%).

Analiza struktury wykonania planu dochodów budżetowych wykazała, że największy udział (od 31,5%²¹ do 39,8%²²) w dochodach własnych stanowiły wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), które wzrastały w kolejnych latach okresu objętego kontrolą z wyjątkiem roku 2021, tj. o 8,6% w 2019 r. (z 217,7 mln zł w 2018 r. do 236,4 mln zł w 2019 r.), spadek o 2,8% w 2020 r. (do 230,3 mln zł) oraz wzrost o 11,2% w 2021 r. (do 256 mln zł).

Wpływy z tytułu podatku od nieruchomości stanowiły od 21%²³ do 24,4%²⁴ dochodów własnych i systematycznie wzrastały, tj. o 3% w 2019 r. (z 121,4 mln zł w 2018 r. do 125,1 mln zł w 2019 r.), o 22,6% w 2020 r. (do 153,4 mln zł), o 11,4% w 2021 r. (do 170,9 mln zł).

Dochody z tytułu opłat od 9,3% w 2021 r. (68,1 mln zł) do 11,5% w 2021 r. (80,8 mln zł) dochodów własnych Miasta i analogicznie jak dochody z podatku od nieruchomości systematycznie wzrastały.

Pozostałe dochody własne²⁵, w stosunku do dochodów własnych ogółem stanowiły odpowiednio 23,1% w 2018 r., 22,2% - 2019 r., 32,9% - 2020 r. i 19,4% w 2021 r.

(akta kontroli str. 31-35)

²⁰ Uchwała nr XXXIX/773/21 Rady Miasta Opola z dnia 29 kwietnia 2021 r.

²¹ W 2020 r.

²² W 2020 r.

²³ W latach 2019 i 2020.

²⁴ W 2021 r.

²⁵ W tym m.in.: inne stanowiące dochody miasta, uiszczane na podstawie odrębnych przepisów, dochody uzyskiwane przez gminne jednostki, wpływy z usług, dochody z majątku.

6. W oparciu o przedstawione do kontroli dokumenty, w szczególności zestawienia zmian w uchwałach budżetowych na lata 2020 i 2021 oraz ewidencji księgowej konta 080 i planów zadań inwestycyjnych ustalono, że sytuacja epidemiczna związana z COVID-19, skutkowałą zmniejszeniem planowanych dochodów łącznie o 24 752 tys. zł. Zmniejszenia planu dochodów dokonano w nw. źródłach: 1/ wpływy z usług – 7 159 tys. zł, 2/ wpływy z PIT – 4 906 tys. zł, 3/ wpływy z opłat – 2 654 tys. zł, 4/ wpływy z podatku od nieruchomości – 2 475 tys. zł, 5/ wpływy z CIT – 823 tys. zł, 6/ wpływy z podatku od środków transportowych – 654 tys. zł, 7/ pozostałe dochody – 81 tys. zł, 8/ wpływy ze sprzedaży nieruchomości 6 000 tys. zł. Plan wydatków zmniejszono o kwotę 18 576 tys. zł, z czego największe pozycje dotyczyły: 1/ oświaty i wychowania wraz z edukacyjną opieką wychowawczą – 5 745 tys. zł, 2/ transportu i łączności – 3 750 tys. zł, 3/ kultury fizycznej – 3 056 tys. zł, 4/ kultury i dziedzictwa narodowego – 2 388 tys. zł, 5/ administracji publicznej – 1 839 tys. zł, 6/ gospodarki i ochrony środowiska – 881 tys. zł. Poziom realizacji dochodów Miasta ogółem w 2020 r., w stosunku do 2019 r. wynosił 123,2% a w 2021 r. w stosunku do 2020 r. – 95,6%

W odniesieniu do wpływu sytuacji epidemiologicznej na płynność finansową Miasta oraz planowane i wykonane wydatki inwestycyjne, a także wpływu tej sytuacji na budżet w 2021 r. Skarbnik Miasta wyjaśniła, że: *o ile po stronie dochodów redukcja planu dotyczyła zarówno części bieżącej, jak i majątkowej (wpływy ze sprzedaży nieruchomości) o tyle część majątkową po stronie wydatków wyłączono z działań mających chronić budżet przed skutkami wystąpienia COVID-19. Podjęto decyzję o niewstrzymywaniu podjętych działań inwestycyjnych, a opóźnienia w ich realizacji były skutkiem okoliczności niezależnych od Miasta. Opracowując projekt budżetu na 2021 r. założono wychodzenie ze stanu epidemii i otwieranie się życia społecznego i gospodarczego. Choć wielkości przyjęte w budżecie na 2021 r. były zbliżone do tych uchwalonych na rok 2020, to dostrzec można zmiany w ich strukturze. Po stronie dochodowej zaplanowano wzrost w podatkach i opłatach lokalnych, wpływach z usług, a mniejsze wpływy (za informacją z Ministerstwa Finansów) zaplanowano w pozycjach: udziały w PIT i CIT, subwencja oświatowa i dotacje na zadania bieżące.*

(akta kontroli str. 26-36)

7. W odniesieniu do analizy i monitorowania uwarunkowań zewnętrznych związanych z COVID-19, na potrzeby ewentualnych zmian uchwały budżetowej na rok 2020 oraz przygotowania uchwał budżetowych na lata 2020-2021, Skarbnik Miasta wyjaśniła, że: Przygotowanie projektu budżetu Miasta zawsze poprzedzone są analizą uwarunkowań zewnętrznych, w szczególności otoczenia makroekonomicznego i kierunków zmian uregulowań prawnych mających wpływ na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego. Wsparcie dla jst stanowią wytyczne Ministra Finansów dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych (...) Dodatkowo Miasto posługuje się prognozami gospodarczymi niezależnych instytucji finansowych, banków, a także w przypadku lokalnego rynku pracy bieżącymi informacjami podawanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Opolu. Najważniejsze założenia makroekonomiczne opisywane są w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Opola – objaśnieniach przyjętych wartości. Dokument ten stanowi załącznik do uchwały w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta. (...) w trakcie realizacji budżetu na bieżąco (na podstawie miesięcznych sprawozdań) monitorowane są poszczególne składowe budżetu (...) Badane są odchylenia odnotowywanej dynamiki wykonania w poszczególnych miesiącach od dynamiki wzrostu planu względem wykonania za cały poprzedzający rok. Pozyskiwane w ten sposób dane umożliwiają ocenę prawidłowości przyjętego planu i dają podstawę do ewentualnych korekt w celu zbliżenia założeń do faktycznych możliwości ich realizacji.

(akta kontroli str. 26)

8. Rada Miasta Opola wprowadzała fakultatywne ulgi i zwolnień w podatkach i opłatach lokalnych, w ramach uprawnień przewidzianych w przepisach ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych²⁶.

Skarbnik Miasta wyjaśniła, że zmiany legislacyjne wprowadzone ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19 (...), same w sobie nie miały wpływu na sytuację finansową Miasta, dały natomiast możliwość (fakultatywną) do wprowadzenia różnego rodzaju ulg, zwolnień oraz pomniejszenia opłat. Zamknięcie i/lub ograniczenie znacznej sfery życia gospodarczego pozbawiło możliwości generowania przychodów wiele podmiotów, co w oczywisty sposób musiało wywołać zatory płatnicze także w stosunku do zobowiązań wobec Miasta. Brak faktycznych możliwości regulowania zobowiązań był przyczyną generowania mniejszych wpływów do budżetu Miasta aniżeli zmiany legislacyjne.

W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom ekonomicznym COVID-19 Rada Miasta Opola podejmowała n.w. Uchwały nr:

- XXIV/497/20 z dnia 26 marca 2020 r., w sprawie zmiany uchwały w sprawie zasad wynajmowania lokali użytkowych wchodzących w skład lokalowego zasobu Miasta Opola – Miejski Zarząd Lokali Komunalnych w Opolu na podstawie zgody Prezydenta dokonywał zwolnień z ponoszenia opłat czynszowych. W okresie od marca 2020 r. do maja 2021 r., z ulgi skorzystało 23 najemców na łączną kwotę 630,7 tys. zł.
- XXVI/519/20 z dnia 28 maja 2020 r., w sprawie określenia szczegółowych zasad i trybu udzielania ulgi w spłacie i odstąpienia od dochodzenia należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym przypadającym miastu Opole i jego jednostkom organizacyjnym – w oparciu o zarządzenie nr OR-I.0050.212.2020 Prezydenta Miasta oraz postanowienia niniejszej Uchwały, w 2020 r. umorzono 11 użytkowników zasobu komunalnego należności na łączną kwotę 32 854,23 zł, a w 2021 r., 22 użytkowników na kwotę 77 173,99 zł,
- XXXVI/732/21 w sprawie zwolnienia z opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w 2021 r.

(akta kontroli str. 28-29)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Przyjęte w kontrolowanej jednostce rozwiązania organizacyjne zapewniały realizację zadań publicznych w okresie pandemii COVID-19. Podejmowano również rzetelne działania w zakresie planowania dochodów i wydatków budżetowych w celu zapewnienia stabilności finansowej oraz realizacji zadań własnych Miasta podczas pandemii.

OBSZAR

2. Działania gminy w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii w ramach realizacji wybranych zadań własnych

Opis stanu
faktycznego

1. W Urzędzie podejmowane były działania, zmierzające do ustalenia potrzeb mieszkańców Miasta w zakresie dostępu do usług publicznych. W przypadku osób objętych pomocą społeczną Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu²⁷

²⁶ Dz.U. z 2021 r., poz. 2095 ze zm., dalej: ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z COVID-19.

²⁷ Dalej: MOPR.

przekazywał za pośrednictwem mediów oraz swojej strony internetowej informacje dla mieszkańców dotyczącą możliwości kontaktu i pomocy dla osób samotnych, seniorów, osób z niepełnosprawnościami a także bezdomnych. Pracownicy MOPR zorganizowali również telefoniczną pomoc prawną i psychologiczną dla potrzebujących osób. W powyższej kwestii Sekretarz Miasta wyjaśnił ponadto, że MOPR dla osób przebywających w kwarantannie uruchomił całodobową infolinię oraz aplikację *kwarantanna domowa*, za pośrednictwem której można było zgłaszać pracownikom swoje najpilniejsze potrzeby. Większość próśb kierowanych do MOPR, dotyczyła pomocy w dokonaniu zakupu artykułów spożywczych, wykupieniu recept, a także kontaktu z pracownikiem socjalnym lub psychologiem. Udzielono wsparcia 117 osobom, które w trakcie kwarantanny domowej nie były w stanie zapewnić sobie we własnym zakresie podstawowych potrzeb. (...) Dla osób, które nie potrafiły korzystać z zamówień przez Internet lub nie posiadały do niego dostępu, umożliwiono składanie zamówień za pośrednictwem pracowników Centrum Informacyjno-Edukacyjnego „Senior w Opolu” oraz czterech Domów Dziennego Pobytu.

(akta kontroli str. 111)

W zakresie rozpoznania i analizy potrzeb uczniów i nauczycieli z terenu Miasta, Sekretarz wyjaśnił, że przeprowadzono analizę potrzeb uczniów na terenie Miasta w zakresie nadzoru nad realizacją zadań oświatowych, w szczególności w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki oraz wyposażenia szkół lub placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i niezbędny sprzęt. Działania w zakresie diagnozowania potrzeb uczniów i nauczycieli były podejmowane przez szkoły na wniosek organu prowadzącego.

Sekretarz wyjaśnił ponadto, że *według dyrektorów monitorujących efektywność edukacji zdalnej i kondycję zarówno uczniów, jak i nauczycieli istniały obszary wymagające szczególnej aktywności. Określone przez dyrektorów działania miały zmierzać w kierunku systemowych rozwiązań, których głównym celem było wspieranie uczniów w sytuacji wywołanej pandemią, izolacją, brakiem kontaktów bezpośrednich z rówieśnikami, szkołą i nauczycielami. (...) Dokonując szczegółowej analizy potrzeb, dyrektorzy wskazali na następujące formy wsparcia: 1/ specjalistyczną pomoc psychologa, 2/ warsztaty dla uczniów w zakresie radzenia sobie ze stresem, emocjami, brakiem motywacji do pracy, 3/ wsparcie uczniów z zachowaniami autodestruktywnymi, 4/ warsztaty związane z radzeniem sobie z trudną sytuacją.*

Z informacji przekazanej przez Wydział Oświaty wynikało, że szkoły z terenu Miasta zapewniały niezbędny sprzęt i wyposażenie uczniom, którzy wymagali takiego wsparcia. W ramach realizacji programów zewnętrznych dyrektorzy szkół oraz Miasto pozyskiwali sprzęt elektroniczny zapewniający naukę zdalną. Na podstawie danych przekazanych w trakcie kontroli ustalono, że stan wyposażenia szkół w sprzęt elektroniczny prezentował się następująco, w szkołach podstawowych pozyskano: 246 komputerów przenośnych, 45 komputerów stacjonarnych, 820 tabletów, 10 tabletów graficznych oraz jeden wizualizer. W szkołach ponadpodstawowych pozyskano: 1 421 komputerów przenośnych, 135 komputerów stacjonarnych, 76 tabletów, 67 tabletów graficznych oraz 16 wizualizerów.

Z informacji przekazanych przez Wydział Oświaty wynikało, że *szkoły otrzymywały i zakupiły również inne niezbędne narzędzia do pracy zdalnej. Były to najczęściej kamery internetowe, słuchawki i mikrofony, monitory interaktywne i inny sprzęt. Pozyskany sprzęt szkoły wypożyczały uczniom, których rodzice zgłosili potrzeby w tym zakresie. (...) Szkoły dokonywały diagnozy środowiska rodzinnego uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem ich warunków socjalno-bytowych oraz sytuacji materialnej, m.in. poprzez wywiady z rodzicami. (...) wszyscy uczniowie potrzebujący wsparcia otrzymali ze szkół w ramach użyczenia sprzęt komputerowy*

i karty dostępu do Internetu (...) ogółem szkoły udostępniły uczniom ponad 320 laptopów i tabletów.

(akta kontroli str. 112-113, 267-268)

W odniesieniu do rozpoznania i analizy potrzeb mieszkańców Miasta korzystających z transportu zbiorowego, w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków podróży, Sekretarz Miasta wyjaśnił, że *wszelkie wytyczne dla transportu publicznego wynikające z faktu wystąpienia w Polsce pandemii wirusa SARS-CoV-2 były na bieżąco wdrażane przez Miejski Zakład Komunikacyjny Sp. z o.o. W ocenie Organizatora oraz Operatora poziom świadczonych usług w wystarczającym stopniu zaspokajał potrzeby transportowe mieszkańców Opola. (...).* Z przekazanych do kontroli dokumentów wynikało, że Operator podjął dodatkowe działania polegające na:

- wyposażeniu wszystkich autobusów w automatyczne dezynfektory,
- wprowadzeniu tzw. stref buforowych, które izolowały kierowców od pasażerów,
- umieszczono plakaty informujące o konieczności stosowania maseczek ochronnych,
- wdrożono funkcjonalność polegającą na odczytywaniu komunikatu głosowego wskazującego na konieczność stosowania maseczek ochronnych,
- ozonowano oraz dezynfekowano wszystkie autobusy,
- na fotelach autobusów umieszczono informację o miejscach wyłączonych, co miało ułatwić przestrzeganie limitów pasażerów.

(akta kontroli str. 117, 270-271)

2. Od marca 2020 r. Urząd zapewniał nieprzerwane świadczenie usług publicznych, umożliwiających zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej, w szczególności w zakresie pomocy społecznej, zadań oświatowych oraz związanych z transportem zbiorowym, a także uwzględniano ograniczenia w tych dziedzinach życia społecznego wynikające ze stanu epidemii COVID-19.

Na podstawie przedstawionej do kontroli dokumentacji w zakresie rejestracji korespondencji przychodzącej i wychodzącej ustalono, że w latach 2018-2021 do Urzędu wpłynęło w formie papierowej łącznie 538 159 sztuk korespondencji, w tym w 2018 r. – 131 147, 2019 r. – 142 780, 2020 r. – 135 133, a w 2021 r. – 129 099. Za pośrednictwem platformy ePUAP wpłynęło łącznie 67 125 sztuk korespondencji, w tym w 2018 r. – 7 376, 2019 r. – 12 037, 2020 r. – 24 778 oraz w 2021 r. – 22 934. W wyniku analizy ww. danych ustalono, że wpływ korespondencji papierowej względem 2019 r., zmniejszył się o 7 647 (5,4%) w 2020 r. oraz o 13 681 (9,6%) w 2021 r. Natomiast wpływ korespondencji elektronicznej względem 2019 r., wzrósł o 12 741 (105%) w 2020 r. oraz o 10 897 (90%) w 2021 r.

Ustalono, że w latach 2019-2021 w Urzędzie realizowano szereg spraw związanych z zaspokajaniem potrzeb społeczności lokalnej, w oparciu o wybrane dane przekazane przez poszczególne wydziały ustalono, że w okresie tym realizowano sprawy w zakresie m.in:

- rejestracji działalności gospodarczej: 857 spraw w 2019 r., 421 – 2020 r. (spadek w stosunku do 2019 r. o 51%), 307 – 2021 r. (spadek o 65%);
- decyzji w sprawach meldunkowych: 208 w 2019 r., 195 – 2020 r., 230 – 2021 r.;
- wydawania dowodów osobistych: 11 337 w 2019 r., 7 659 – 2020 r. (spadek o 32%), 9 895 – 2021 r. (spadek o 13%);
- rejestracji aktów małżeństw: 558 w 2019 r., 454 – 2020 r. (spadek o 18%), 547 – 2021 r.;
- rejestracji urodzeń: 3 356 w 2019 r., 2 944 – 2020 r. (spadek o 12%), 2 962 – 2021 r. (spadek o 11%);

- decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy: 1 467 w 2018 r., 1 265 – 2019 r., 1 179 – 2020 r., 1 245 -2021 r.,
- decyzji przyznających świadczenia rodzinne: 7 022 w 2018 r., 5 144 – 2019 r., 4 063 – 2020 r. (spadek o 21% względem roku 2019) oraz 4 496 – 2021 r. (spadek o 13%).

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Opolu ww. okresie wydawał m.in.:

- decyzje administracyjne dotyczące zasiłków ogółem: 6 552 w 2019 r., 6 949 – 2020 r., 6 838 – 2021 r., odnotowano wzrost w stosunku do 2019 r. odpowiednio o 6% i 4%,
- skierowania do domu dziennego pobytu: 924 w 2019 r., 977 – 2020 r. (wzrost o 6%), 1020 – 2021 r. (wzrost o 10%),
- decyzji ws. posiłków w domach dziennego pobytu: 577 w 2019 r., 636 – 2020 r. (wzrost o 10%), 1090 – 2021 r. (wzrost o 88%).

(akta kontroli str. 146-147,159-160, 163, 175)

Miasto, za pośrednictwem swoich jednostek organizacyjnych w obszarze pomocy społecznej, podejmowało skuteczne działania w zakresie organizacji pomocy osobom potrzebującym. Z wyjaśnień złożonych przez Sekretarza, MOPR udzielał pomocy m.in. dzieciom, w formie:

- indywidualnych rozmów z pedagogami, w szczególności dla dzieci mających trudności w nauce,
- pomocy rzeczowej w postaci sprzętu elektronicznego,
- umożliwienia dzieciom udziału w konkursach *Logo dzielnicy V, Opole w Rytmie Życzliwości*,
- zorganizowania spotkania z Mikołajem, podczas którego dzieci otrzymały prezenty.

Ponadto mieszkańcom Opola znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji życiowej przekazywano żywność i środki czystości pozyskiwane z Banku Żywności, sieci sklepów Biedronka oraz od sponsorów prywatnych.

(akta kontroli str. 254-256)

Miasto i jego jednostki organizacyjne aktywnie pozyskiwały i wykorzystywały zewnętrzne środki finansowe w ramach realizacji nw. projektów:

- 1) Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19 – wartość projektu wyniosła 81 660 zł, w ramach projektu wsparciem objętych zostało łącznie 113 podmiotów rodzinnej pieczy zastępczej oraz zakupiono 23 komputery przenośne, pięć szt. specjalistycznego oprogramowania oraz środki ochrony indywidualnej w tym 1,5 tys. szt. maseczek, 6,7 tys. rękawiczek, 25 litrów płynów dezynfekujących.
- 2) Projekt pn. „Wspieramy DPS” – wartość projektu wyniosła 343 350 zł, grant został przeznaczony na wypłatę dodatków do wynagrodzeń w formie nagród dla pracowników znajdujących się w stanie zagrożenia życia i zdrowia w warunkach rozprzestrzeniania się epidemii COVID-19.
- 3) Zapewnienie bezpieczeństwa i opieki pacjentom oraz bezpieczeństwa personelowi Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych, Domów Pomocy Społecznej, Zakładów Pielęgnacyjno-Opiekuńczych oraz Hospicjów na czas COVID-19, wartość projektu wyniosła łącznie 84 tys. zł.
- 4) Projekt pn. „Centrum Pomocy” – wsparcie osób niesamodzielnych oraz opiekunów faktycznych w Opolu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, w ramach projektu zakupiono m.in.: trzy analizatory, dwa respiratory, testy do diagnostyki wirusa SARS-CoV-2 oraz środki ochrony indywidualnej.
- 5) Projekt pn. „Trudny Start, Lepsza Przyszłość”, wartość projektu wyniosła 304,9 tys. zł, pomocą objęto placówki wsparcia dziennego i placówki

opiekuńczo-wychowawcze, do których przekazano 13,5 tys. maseczek ochronnych, 240 opakowań rękawiczek, 500 przyłbic, 915 litrów płynów dezynfekcyjnych oraz sprzęt taki jak: parownice, mopy parowe, lampy bakteriobójcze, sterylizatory, maty dezynfekujące i inne.

- 6) Program pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym i poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi (moduł III i IV)”, zadanie realizowane było na podstawie zawartej z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umowy, program przewidywał możliwość korzystania przez okres co najmniej pięciu kolejno następujących po sobie dni roboczych w danym miesiącu, z opieki świadczonej w placówkach rehabilitacyjnych. Z programu skorzystało łącznie 653 osób, wartość wypłaconych środków wyniosła 847 tys. zł., a na moduł IV tego programu przeznaczono środki w wysokości 87 569,68 zł.
- 7) Program pn. „Wspieraj Seniora”, którego celem było zapewnienie przez Miasto usług wsparcia osób powyżej 70 roku życia, które ze względu na obowiązujący stan epidemii zdecydowały się pozostawać w domu. W ramach programu pracownicy socjalni zrealizowali 165 zakupów, wartość projektu wyniosła 5,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 255-263)

Miasto prowadziło skuteczny nadzór nad realizacją zadań oświatowych. Oprócz bieżących kontaktów Wydziału Oświaty z placówkami oświatowymi, Prezydent zapoznawał się w każdym roku z Informacjami o stanie realizacji zadań oświatowych sporządzonymi przez dyrektorów poszczególnych jednostek oświatowych. Z informacji, którymi dysponował Wydział Oświaty, wszyscy uczniowie zostali wyposażeni w niezbędny sprzęt komputerowy oraz uczestniczyli w zajęciach prowadzonych w formie zdalnej.

Poszczególne placówki oświatowe otrzymały (w ramach realizowanych przez Miasto programów²⁸) łącznie 35 komputerów przenośnych wraz z oprogramowaniem za 95 694 zł, 100 zestawów multimedialnych²⁹ za 77 982 zł oraz 60 kart SIM LTE za 26 568 zł. Uprawnionym nauczycielom zatrudnionym w placówkach oświatowych, dla których Miasto było organem prowadzącym przyznano, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 18 listopada 2020 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19³⁰, jednorazowe dofinansowanie do zakupu sprzętu lub oprogramowania, przydatnych w prowadzeniu zajęć. Łącznie z programu tego skorzystało 1 743 uprawnionych nauczycieli, a dofinansowania udzielono na kwotę 1 055 tys. zł. Jednostkom nie samorządowym na ten cel przyznano środki w formie dotacji celowej w kwocie 63 837,24 zł dla 132 nauczycieli.

(akta kontroli str. 265-270)

W kwestii prowadzonego przez Miasto nadzoru wprowadzenia bezpiecznych i higienicznych warunków podróży pasażerów, Sekretarz wyjaśnił, że *Urząd nadzorował sposób realizacji wytycznych rządowych dot. bezpiecznych i higienicznych warunków podróży w komunikacji miejskiej, a prowadzony był on m.in. poprzez niezapowiedziane kontrole autobusów kursujących na losowo wybieranych liniach komunikacyjnych.*

²⁸ Zdana Szkoła, Zdalna Szkoła Plus, Kreatywna Opolszczyzna „Program twórczych metod kształcenia w szkołach Aglomeracji Opolskiej”, Projekt „Op@lskie dla podstawówek - zdalne nauczanie zbliża”, Ogólnopolska Sieć Edukacyjna.

²⁹ Tablety wraz z oprogramowaniem i akcesoriami.

³⁰ Dz. U. z 2020 r., poz. 2047.

Z informacji przekazywanych przez Zastępcę Komendanta Straży Miejskiej w Opolu, w 2020 r., Straż Miejska przeprowadziła 76 kontroli w autobusach, 200 kontroli na przystankach. W wyniku tych działań pouczone dziewięć osób, a cztery zostały ukarane mandatami. W 2021 r. skontrolowano 27 autobusów oraz 23 przystanki autobusowe.

Z Informacji przekazanej przez Pierwszego Zastępcę Komendanta Miejskiego w Opolu, funkcjonariusze Policji przeprowadzili w 2020 r. – 17,7 tys. kontroli środków komunikacji miejskiej i przystanków autobusowych MZK sp. z o.o. w Opolu, a w 2021 r. odpowiednio 11 tys. takich kontroli.

Na podstawie danych przekazanych przez Wydział Transportu i Zarządzania Ruchem, wpływy ze sprzedaży biletów komunikacji miejskiej kształtowały się w następujący sposób: w 2019 r. – 18,2 mln zł, 2020 r. – 10,7 mln zł (spadek o 41%), 2021 r. – 12,9 mln zł (spadek o 29%), za I połowę 2022 r. – 8,9 mln zł (spadek do takiego samego okresu 2019 r. o 4%).

(akta kontroli str. 270, 2302, 2350-2355)

3. W 2020 r. Miasto poniosło wydatki związane z przeciwdziałaniem COVID-19 w łącznej kwocie 125,1 mln zł, w tym 2 mln zł finansowanych środkami budżetu państwa, 835,5 tys. zł środkami funduszu celowego z wyłączeniem Funduszu Pracy, 105,8 mln zł z Funduszu Pracy, 2,7 mln zł ze środków unijnych i EFTA, 192,2 tys. zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, 10,5 mln zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych³¹, 3 mln zł z innych źródeł.

W 2021 r. wydatki związane z przeciwdziałaniem COVID-19 wyniosły łącznie 59 mln zł, w tym 856,3 tys. zł finansowanych środkami budżetu państwa, 99 tys. zł środkami funduszu celowego z wyłączeniem Funduszu Pracy, 28,1 mln zł z Funduszu Pracy, 996,7 tys. zł ze środków unijnych i EFTA, 6,9 mln zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, 21 mln zł z RFIL oraz 1 mln zł z innych źródeł.

(akta kontroli str. 931, 939)

Szczegółowym badaniem objęto 12 zadań realizowanych w latach 2020-2021: 1/ Objęcie udziałów w Parku Naukowo-Technologicznym Sp. z o.o. w Opolu na realizację zadania: Budowa budynku administracji publicznej „Centrum Usług Publicznych” – zadanie nr 1 w Opolu, przy ul. Plebiscytowej – 30 407 768,92 zł finansowane z RFIL, 2/ Wsparcie finansowe dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na przebudowę polderu „Żelazna”, jako zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Opola – 1 115 507,75 zł, z RFIL, 3/ Realizacja działań w zakresie przeciwdziałania COVID-19 środki ochrony dla pracowników i klientów Urzędu (AG/21) – 84 366,10 zł, 4/ Realizacja działań w zakresie przeciwdziałania COVID-19 środki ochrony osobistej (#PS/50) – 225 135,20 zł, 5/ Wydatki bieżące – środki ochrony związane z przeciwdziałaniem COVID-19 (AG/05) – 82 896,97 zł, 6/ Projekt „Zdalna Szkoła” – zakup sprzętu komputerowego (OŚ/121) – 108 030,90 zł, 7/ Projekt „Zdalna Szkoła+” – zakup sprzętu komputerowego (OŚ/124) – 92 213,10 zł, 8/ Komputeryzacja Urzędu Miasta Opola – sprzęt komputerowy wz. z organizacją pracy zdalnej w warunkach epidemii (I/02) – 136 038 zł, 9/ Realizacja działań w zakresie przeciwdziałania COVID-19 środki ochrony wz. z COVID-19 oraz materiały związane z organizacją punktów szczepień na Lodowisku Toropol (#PS/50) – 49 948,51 zł, 10/ Promocja szczepień przeciwko COVID-19 (#PS/64) – 30 tys. zł, 11/ Realizacja Projektu pn. „Centrum Pomocy” – wsparcie osób niesamodzielnych oraz opiekunów faktycznych w Opolu (zakup respiratorów) (#PS/52) – 290 498,40 zł, 12/ Prowadzenie działań ograniczających zagrożenia i szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego w związku z epidemią

³¹ Wsparcie bezzwrotne pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, które zgodnie z założeniami miało być wykorzystane „na bliskie ludziom” inwestycje m.in. budowa żłobków, przedszkoli czy dróg, dalej: RFIL.

koronawirusa SARS-CoV-2 – konkurs dla organizacji pozarządowych (#PS/10) – 27 866,60 zł.

(akta kontroli str. 932, 940)

Miasto 7 sierpnia 2020 r. złożyło wniosek, o którym mowa w § 6 Uchwały Nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie wsparcia na realizację zadań inwestycyjnych przez jednostki samorządu terytorialnego³² o dofinansowanie dwóch zadań na łączną kwotę 31 502 464 zł ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, określonych w uchwale nr 102 jako dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych³³.

Na podstawie złożonego wniosku Miasto otrzymało dofinansowanie w kwocie 31 502 464 zł ze środków RFIL, na realizację zadań: 1/ Objęcie udziałów w Parku Naukowo-Technologicznym Sp. z o.o. w Opolu na realizację zadania: Budowa budynku administracji publicznej „Centrum Usług Publicznych” – zadanie nr 1 w Opolu, przy ul. Plebiscytowej – 30 407 768,92 zł, 2/ Wsparcie finansowe dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie na przebudowę polderu „Żelazna”, jako zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Opolu – 1 115 507,75 zł.

Zgodnie z uchwałą Rady Miasta Opolu³⁴, celem spółki Park Naukowo-technologiczny w Opolu, będzie budowa, eksploatacja oraz zarządzanie Parkiem Naukowo-Technologicznym w Opolu oraz budowa, eksploatacja i zarządzanie nieruchomościami przez spółkę. W porozumieniu pomiędzy Miastem a spółkami: 1/ Opolskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. oraz 2/ Park Naukowo-Technologiczny w Opolu Sp. z o.o.³⁵, ustalono że PNT wykona zadanie Miasta w zakresie realizacji inwestycji zgodnie z umową nr BOI.7321.3.1.2016 z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie przejęcia praw i obowiązków oraz ustalenia zasad współpracy w związku z budową CUP w Opolu zawartą pomiędzy Miastem, a OTBS Sp. z o.o., zatwierdzoną ostateczną decyzją udzielającą pozwolenia na budowę. W związku z powyższym na podstawie uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników PNT³⁶ dokonano podwyższenia kapitału zakładowego w związku z realizacją zadania o kwotę 30 407 769 zł.

Miasto na podstawie porozumienia³⁷ z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie, współpracowało przy realizacji inwestycji polegającej na przebudowie polderu „Żelazna”, której realizacja umożliwić miała wykonanie planowych założeń, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego dla mieszkańców Opolu. Miasto na podstawie trzech wniosków³⁸ o przekazanie środków zgodnie z zawartym porozumieniem, do których dołączono faktury VAT, protokoły odbioru wykonanych robót, przekazało środki na pokrycie wydatków z RFIL w łącznej kwocie 1 115 507,75 zł.

Na podstawie przedstawionej do kontroli dokumentacji ustalono, że wydatki ze środków RFIL dotyczyły wyłącznie wydatków inwestycyjnych, termin dokonania zapłaty nie był wcześniejszy niż data otrzymania środków, a transakcje obejmujące te środki ujmowane były w wyodrębnionej ewidencji księgowej.

14 stycznia 2021 r. Prezydent sporządził informację o wykorzystaniu środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 za 2020 r., którą przekazała Wojewodzie

³² Dz. U. z 2020 r., poz. 662 ze zm. Dalej: uchwała nr 102.

³³ Dalej: RFIL.

³⁴ Uchwała nr XXIII/461/20 z dnia 27 lutego 2020 r.

³⁵ Dalej: PNT.

³⁶ Nr: 01/03/2022 z 4 marca 2022 r., 01/08/2021 z 23 sierpnia 2021 r., 02/05/2021 z 5 maja 2021 r., 01/03/2020 z 16 marca 2020 r.

³⁷ Nr CRU 1662/19 z 29 sierpnia 2019 r. (aneks nr 1 z 26 lutego 2021 r., nr 2 z 27 lipca 2021 r., nr 3 z 16 grudnia 2021 r.)

³⁸ Z 2 lipca 2021 r., na kwotę 596 198,42 zł, z 13 lipca 2021 r., na kwotę 67 748,40 zł oraz 29 lipca 2021 r. na kwotę 451 560,93 zł.

Opolskiemu, wykazano w niej kwotę 10,5 mln zł, jako udział ze środków z Funduszu.

Za 2021 r., złożono do Wojewody Opolskiego informację odpowiednio 28 stycznia 2022 r. i wykazano w niej kwotę 31 523 277 zł, w tym 20 813 zł odsetek, jako udział wydatków ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 1276, 1282, 1284-1290, 1292, 1333, 1336-1337)

W wyniku przeprowadzonych oględzin w miejscu realizacji inwestycji polegającej na budowie CUP ustalono, że zgodnie z załącznikiem nr 6 do Uchwały nr 102 Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2020 r., przy placu budowy znajdowała się tablica informacyjna z logo Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 oraz informacjami o kwocie dofinansowania i wartości zadania inwestycyjnego.

(akta kontroli str. 2287)

W 2020 r. Miasto zrealizowało dwa projekty grantowe, tj. *Zdalna szkoła* oraz *Zdalna szkoła+* w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020³⁹, na łączną kwotę 200 244 zł⁴⁰. W wyniku ich realizacji zakupiono i przekazano do 19 szkół łącznie 35 komputerów przenośnych, 100 tabletów oraz 60 kart SIM LTE.

Udzielenie tego zamówienia nastąpiło z wyłączeniem przepisów o zamówieniach publicznych, na podstawie art. 4 ust. 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Ww. sprzęt został przekazany dyrektorom szkół oraz ujęty w ewidencji środków trwałych Urzędu. W ramach obu projektów Miasto sporządziło i przekazało do Instytucji Pośredniczącej⁴¹ wymagane dokumenty, tj. wnioski rozliczające granty. W odniesieniu do pozostałych wydatków objętych kontrolą, ustalono, że ponoszono je na podstawie prawidłowych dowodów księgowych, zostały ujęte w ewidencji księgowej Urzędu, zapłacone w terminie oraz zgodnie z zawartymi umowami lub zleceniami.

(akta kontroli str. 949, 1011, 1061, 1073, 1094, 1108, 1126, 1200, 2288-2300)

4. Współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej realizowane było przez pełniące całodobowy dyżur miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego, w Wydziale Zarządzania Kryzysowego Miasta, które zostało powołane na podstawie art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. ustawy o zarządzaniu kryzysowym⁴². Prezydent zarządzeniem określił szczególnie formy udzielania pomocy dla lokalnej społeczności w sytuacji kryzysowej lub możliwości wystąpienia takiej sytuacji, stosownie do wymogu określonego w art. 21b ust. 1 i ust. 2 ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Sekretarz Miasta wyjaśnił, że *komunikowanie się na szczeblu lokalnym odbywało się m.in. poprzez uczestnictwo w spotkaniach organizowanych przez Wojewodę Opolskiego, Prezydenta Miasta Opola lub jego przedstawicieli (...) Uczestniczono również w wideokonferencjach Wojewody opolskiego dot. zapobiegania i zwalczania wirusa SARS-CoV-2. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Opolu zgodnie z opracowanymi procedurami przekazywała szyfrowane pliki do Miejskiego Centrum Zarządzania kryzysowego z danymi osób przebywających na kwarantannie bądź izolacji. Pliki te w zaszyfrowanej formie przekazywane były do ustalonych odbiorców: MOPR, Straż Miejska, które to były odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa, kontrolę tych osób oraz udzielenie odpowiedniego wsparcia w szczególności osobom starszym lub z niepełnosprawnościami.*

(akta kontroli str. 178, 247)

³⁹ Oś Priorytetowa nr 1 Powszechny dostęp do szybkiego Internetu działanie 1.1 Wyeliminowanie terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego Internetu o wysokich przepustowościach.

⁴⁰ Wydatki w całości finansowane ze środków Programu.

⁴¹ Centrum Projektów Polska Cyfrowa.

⁴² Dz. U. z 2022 r. poz. 261.

5. W sprawie podejmowanych działań zmierzających do analizy potrzeb oraz zaplanowania działań na rzecz żywienia gospodarczego i społecznego po kryzysie wywołanym epidemią COVID-19 Prezydent wyjaśnił, że: *Urząd na bieżąco analizuje potrzeby mieszkańców zgłaszane w obszarze polityki społecznej i zdrowia. Do tej pory brak jest jednak rzetelnych opracowań i badań socjologicznych w zakresie określenia potrzeb mieszkańców po okresie pandemii. Niemniej ponad dwuletnia praca zarówno Wydziału Polityki Społecznej jak i podległych jednostek daje podstawy do wyciągania wniosków w zakresie konieczności podejmowania dalszych działań służących do powrotu do aktywności sprzed czasu pandemii. Z powodu sytuacji epidemiologicznej MOPR w Opolu inicjował i realizował, przy dużym wsparciu wolontariuszy, szereg działań mających na celu zabezpieczenie potrzeb seniorów i osób niesamodzielnych w okresie obowiązującego lockdownu.*

Zorganizowano sieć usług, m.in. dowóz gorących posiłków, zakupy, realizację recept dla osób pozostających na kwarantannie. W efekcie rozwinął się bardzo wolontariat. Konieczne okazało się rozwinięcie usług psychologicznych. Uruchomiono telefony interwencyjne dla mieszkańców Opola. Telefony obsługiwali: pracownicy socjalni, interwenci kryzysowi, psychologowie. W mieście (...) znacznie wzrosło zapotrzebowanie na usługi świadczone wobec osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych. Wzrosła liczba osób ubiegających się o korzystanie z usług domów dziennego pobytu.

W 2021 r. (...) Wydział Polityki Społecznej oraz podległe mu jednostki organizacyjne pracowały nad przyjęciem nowego dokumentu: „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Opola na lata 2021-2025”, w którym szczegółowo zostały określone wskaźniki oraz kierunki działań na rzecz osób potrzebujących. (...) analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii zwraca uwagę na nowe ryzyka socjalne, które pojawiły się w efekcie panującej pandemii COVID-19, dzięki czemu znane są nowe kierunki działań w obszarze polityki społecznej, w szczególności polityki senioralnej. (...) Miejskie instytucje ponownie realizują działania polegające na aktywizacji mieszkańców np. poprzez organizację imprez jak w ostatnim czasie Dni Seniora, planowane Dni Osób Niepełnosprawnych, poszerzenie działalności Centrum Informacyjno-Edukacyjnego „Senior” w Opolu, (...) W wyniku rozstrzygnięcia otwartego konkursu ofert, zawarto umowę na realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pn. „Prowadzenie działań ograniczających zagrożenia i szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego w związku z epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 w 2021 roku”. (...) W ramach realizacji programu przeprowadzono 12 godzin interwencji, pomocy psychologicznej oraz 293 godziny sesji psychoterapeutycznych stacjonarnie lub on-line dla osób w kryzysie psychicznym oraz emocjonalnym, w związku z sytuacją epidemii SARS-CoV-2. (...) W programie wzięło udział 40 beneficjentów. W ramach realizacji zadania wydatkowano 27 866,60 zł. (...)

W zakresie działalności kulturalnej miejskie instytucje mają wypracowane strategie docierania do odbiorców swoich ofert, które stosują od samego początku. Od chwili otwarcia miejskich instytucji po okresie obostrzeń frekwencja odbiorców wykazuje wciąż tendencję wzrostową. (...)

W zakresie aktywności gospodarczej (...) Bieżąca działalność PUP w Opolu, w tym również te działania, które bezpośrednio lub pośrednio wpływają na żywienie gospodarcze i społeczne miasta Opole, wynikają zawsze z bieżącej, systematycznie monitorowanej przez PUP w Opolu sytuacji na regionalnym rynku pracy oraz ogólnokrajowych tendencji i zjawisk, często zdarzeń losowych, niemożliwych do przewidzenia (np. pandemia COVID-19; wojna w Ukrainie) wpływających jednak bezpośrednio na działania planowane i podejmowane przez PUP w Opolu. (...) PUP w Opolu nie przygotowywał odrębnej analizy potrzeb oraz zaplanowanych działań na rzecz żywienia gospodarczego i społecznego po kryzysie wywołanym pandemią

COVID-19, gdyż działania te pośrednio zaplanowane zostały już w planie działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu na rok 2021 i 2022. (...) Dzięki ww. działaniom w okresie od 2020 r. do 30 czerwca 2022 r. powstały 523 nowe podmioty gospodarcze założone przez bezrobotnych, zrefundowano przedsiębiorstwom koszty wyposażenia 133 nowych miejsc pracy, a także zrefundowano pracodawcom część kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne za 511 pracowników. (...) Ponadto informuję, że Rada Miasta Opola podjęła uchwałę w sprawie zwolnienia z opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży w roku 2021, dzięki czemu miasto udzieliło wsparcia dla przedsiębiorców w kwocie 469 844,77 zł.

(akta kontroli str. 2374-2380)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

W Urzędzie podejmowano działania w celu rozpoznania potrzeb mieszkańców Miasta oraz zapewniono dostęp do świadczonych przez Miasto usług publicznych. W celu przeciwdziałania skutkom epidemii COVID-19 korzystano z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym w ramach Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Uzyskane środki umożliwiły podejmowanie działań w stosunku do osób potrzebujących wsparcia, jak też kontynuowanie zadań inwestycyjnych. Analizowano potrzeby oraz zaplanowano działania na rzecz ożywienia gospodarczego i społecznego po kryzysie wywołanym epidemią COVID-19.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z brakiem stwierdzenia nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Opole, 29 lipca 2022 r.

Kontroler

Przemysław Sperczyński
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

Iwona Zyman

.....
DIREKTOR
Delegatury NIK w Opolu
podpis
Iwona Zyman

